

busdam religionibus esse particulare, in aliis universale. Possumus enim hic duplicem universalitatem distinguere, quas vocare possumus quoad exercitium, vel quoad speciem actuum; obedientia ergo cujuscumque Religionis potest dici universalis quoad exercitium actuum, sub exercitio cessationem etiam includendo; nam quia per obedientiam religiosam voluntas ipsa consecratur, et tota sub voluntate Prælati constituitur, ideo quoad agendum vel non agendum, non retinet jus proprium, sed potest semper a Prælato occupari in aliqua actione sibi proportionata, et consequenter ut cesset ab omni alia illi repugnante; et hoc sensu dixit Divus Thomas hanc obedientiam esse universalem, et se extendere ad dispositionem totius humanæ vitæ. Contineri autem potest, et quasi positive limitari ad definitum modum actionis, habitationis, etc., juxta definitam regulam, et in hoc sensu est particularis, quoad speciem actuum, seu materiæ obedientiæ, quia non potest vagari per omnes species seu modos actionum, sed solum juxta præscriptam regulam. Et ideo in hoc sensu talis obedientia dici potest particularis. Universalis autem contrario modo dicitur, quæ non limitatur positive ad particularem regulam, sed solum negative, cum extensione ad omnia, quæ ipsi regulæ non sunt contraria. Quæ universalis obedientia ex suo genere perfectior est, ut dixi; in ea vero potest quædam latitudo inveniri; nam, licet ex forma vovendi videatur esse universalissima, et ideo non posse suscipere magis vel minus, nihilominus ex parte materiæ potest habere inæqualitatem, vel quia regula ipsa, juxta quam fit, postulat directe majorem subjectionem in omnibus; vel quia regula ipsa admittit majorem latitudinem et varietatem, in his, quæ extra illam ad arbitrium superioris ordinariæ præcipi possunt; nam quo obedientia fuerit hoc modo universalior, eo requirit animum magis indifferentem, et vacuum propria voluntate et affectione. Per hæc ergo satisfactum est difficultatibus omnibus, præterquam ultimæ de transitu ad alium statum, cujus occasione sequens caput institutum.

CAPUT X.

UTRUM EX OBEDIENTIAE VOTO OBLIGETUR QUIS AD PERSEVERANDUM IN EODEM STATU, VEL POSSIT AD SUSCIPENDUM ALIUM OBLIGARI.

1. *In triplici sensu potest questio procedere. — Votum obedientiæ obligat non transire ad statum secularem. — Hic transitus a nullo superiore, etiam a Papa, potest præcipi in virtute obedientiæ. — Potest religiosus status comparari, vel ad statum, seu quasi statum inferioris ordinis, qualis est status matrimonii, vel in universum status vitæ secularis; vel ad statum ejusdem ordinis, ut est alius religiosus status, vel ad statum superioris ordinis, ut est Episcopalis status. Quæritur ergo circa has comparationes, an transitus ab uno statu ad alium, vel negative, scilicet non faciendi vel admittendi illum sine voluntate Prælati, vel affirmative, scilicet, faciendi illum ex voluntate. De prima comparatione nulla est questio, nam certum est obligationem professionis religiosæ esse ita perpetuam, ut illam nunquam deserere liceat transeundo omnino ad statum secularem, ut ex superioribus constat, et in sequentibus specialiter tractabitur de Apostasia huic obligationi contraria. Et quamvis ipsa traditio religiosa sufficiens sit ad hanc obligationem inducendam, existimo nihilominus votum etiam obedientiæ directe ad hoc obligare, ac proinde perseverantiam in statu suscepto, quatenus excludit transitum ad statum secularem, esse materiæ hujus voti, sicut perseverantia in castitate, quatenus excludit transitum ad statum matrimonii, est materiæ voti castitatis. Ratio est, quia per votum obedientiæ promittit religiosus perpetuam obedientiam; ergo promittit perpetuam subjectionem, vel in usu, si actu præcipiatur, vel in præparatione animi, etiam dum actu non præcipitur; sed qui statum religiosum deserit ut ad secularem transeat, quantum in se est negat obedientiam et subjectionem etiam in præparatione animi; ergo directe agit contra votum obedientiæ; est igitur hic transitus materia prohibita ex vi talis voti.*

2. Imo certum ulterius est, ita esse materiæ repugnantem huic voto, ut a nullo superiore præcipi possit in virtute ejusdem voti, non solum quia tale præceptum esset de re illicita, sed etiam quia est de re contraria ipsi voto, et directe destructiva status obedientiæ. Unde licet fingamus casum,

in quo Summus Pontifex propter urgentem Ecclesiæ necessitatem, licite et valide posset religioso præcipere transitum ad statum secularem, nihilominus non posse illud præceptum ponere in virtute voti obedientiæ, sed solum ex potestate supremæ jurisdictionis quam habet, quia obedientia religiosa non habet pro materia illum transitum, sed potius quantum est ex se illi repugnat; nec pertinet ad perfectionem status religiosi peculiaris obligatio, ex voto, obediendi Pontifici præcipienti statum matrimonii in simili casu, quia illud non est bonum supererogationis et consilii, sed potius necessitatis, nec per se pertinet ad perfectionem, sed potius quantum est ex se impedit statum ejus; toleratur tamen in eo casu propter necessitatem, cui sufficienter subvenitur per obligationem præcepti sine adjectione voti.

3. *Transire ad aliam religionem inferiorem, vel æqualem, est contra votum obedientiæ, et non potest præcipi. — Circa secundam comparationem, distinguere oportet de religione minus aut magis perfecta, vel æquali. Et dicendum est primo, transitum ad religionem inferiorem, vel æqualem, esse materiæ voti obedientiæ ita prohibitam ex vi illius, ut a nullo etiam superiore præcipi possit. Probatur prior pars, quia ille transitus est directe contrarius subjectioni promissæ per obedientiæ votum in tali religione factum, et, quantum in se est, destruit et obedientiæ usum, et præparationem animi ad obediendum Prælato illius religionis, cui fuerat obedientia promissa. Neque in illa promissione inclusa fuit aliqua conditio, ratione cujus talis transitus non sit prohibitus, ut statim explicabimus de transitu ad perfectiorem religionem. Altera vero pars probatur, quia ille transitus per se est illicitus; item in quocumque casu fingatur licitus ex auctoritate Papæ, non est materiæ voti obedientiæ religiosæ, quia si sit transitus ad inferiorem religionem, est minus bonum, et ideo non est materiæ voti; si autem sit ad religionem æqualem, saltem non est per se majus bonum, et ratione mutationis est aliquo modo minus bonum ex suo genere, et (quod caput est) repugnat priori statui, et regulæ, juxta quam factum est obedientiæ votum, et ideo non potest esse materiæ imperabilis ex vi voti obedientiæ.*

4. *Transitus ad perfectiorem religionem non est materiæ obedientiæ. — Obligatio petendi licentiam Prælati ad perfectiorem religionem non oritur ex voto, etc. — Secundo dicendum*

est, transitum ad perfectiorem religionem non esse materiæ voti obedientiæ, nec negative, nec affirmative; quia nec prohiberi potest ex vi voti obedientiæ, nec etiam potest præcipi. Prior pars constat, quia talis prohibitio impediret majus bonum; ergo non potest votum obedientiæ obligare ad obediendum illi, quia votum solum est de meliori bono, imo hæc conditio inclusa est in omni voto. Et ob hanc causam, quamvis religiosus suam voluntatem consecret tali religioni, et ideo dicatur non habere velle, neque nolle, nihilominus potest sine consensu Prælati ad arctiorem religionem transire, quia nimirum hæc conditio in ipsa professione inclusa est, quod non impediat majus bonum, seu transitum ad meliorem frugem. Quæ conditio, aut ratio ejus non habet locum in transitu ad inferiorem vel æqualem religionem, ut supra dicebamus. Dices: esto non requiratur consensus superioris, requiritur saltem petita licentia; ergo saltem in hoc sensu est materiæ hujus voti etiam hic transitus ad arctiorem religionem, quatenus prohibetur ne aliter fiat. Respondeo obligationem illam petendi licentiam non oriri ex voto obedientiæ, sed ex positiva lege Ecclesiæ; nam cum voluntas superioris necessaria non sit, sed illo etiam renuente licite fieri possit hic transitus, manifestum est illam non esse materiæ obedientiæ, et consequenter votum obedientiæ per se non obligare ad licentiam petendam, imo et petitionem illam per se non esse actum virtutis obedientiæ, sed observantiæ et reverentiæ Prælati debitæ, quam considerasse videtur ecclesiastica lex illam circumstantiam præcipiens.

5. *Potest fieri votum obedientiæ in religione, transeundi ad aliam arctiorem, si superior præceperit. — Altera pars probatur, quia votum obedientiæ religiosæ solum est secundum regulam, vel ad summum extenditur ad ea quæ non sunt contra regulam; sed transitus ab una religione ad aliam, quantumvis perfectam, non est secundum regulam prioris religionis, ut per se constat; imo dici potest illi contrarius, quatenus statum illum evertit ut introducat alium; ergo ille transitus non est materiæ voti obedientiæ, ita ut ex vi illius præcipi possit. Dices: quamvis de facto ita sit, tamen de possibili non repugnat votum obedientiæ in aliqua religione fieri, non solum obediendi in his quæ intra illam religionem fieri possunt, sed etiam in transitu ad perfectiorem religionem, si superior, vel saltem Summus Pontifex illum injunxerit; ergo*

hic transitus, quantum est ex se, est alta materia voti obedientiae, si perfectum illud sit, et omnino universale. Respondeo posse quidem hoc votum fieri, sicut potest professus in una religione emittere votum transeundi ad arietorem religionem, vel absolute, vel sub conditione: Si Petrus expedire judicaverit, vel si Papa consulnerit, vel praeeperit. Dico tamen illud votum seu extensionem obedientiae per se non pertinere ad perfectionem status religiosi, quia non confert ad quietem et stabilitatem ejus, quae magis solet conferre ad spiritualem profectum quam mutatio, etiamsi videatur esse ad religionem de se perfectiorem. Item, quia licet in quolibet particulari opere supererogationis melius sit, caeteris paribus, facere illud ex voto quam sine voto, non propterea pertinet ad perfectionem status religiosi omnia opera facere ex voto, sed illa tantum quae essentialiter pertinent ad statum religiosum, et sunt praecipua media ad perfectionem charitatis obtinendam, ut attigit D. Thom. 2. 2, quæst. 186, artic. 7, ad 1. Sed opus hoc transeundi ad perfectiorem religionem, non solum non pertinet ad essentiam status religiosi, verum etiam nec ad statum pertinet, sed potius ad viam et mutationem; ergo nec votum illius, nec votum obediendi praecipienti illum, pertinet ad statum religiosum, ut sic; non est ergo hic transitus materia obedientiae religiosae, quantumvis perfectus.

6. *An Episcopatus acceptatio saltem sine licentia Prælati sit materia prohibita ex vi voti obedientiae.* — Circa tertiam comparationem, primo inquiri potest an transitus a religione ad Episcopatum sit materia prohibita ex vi voti obedientiae, saltem in hoc sensu ut acceptari non possit Episcopatus a religioso sine consensu Prælati. Et videtur pars negativa vera, quia Episcopatus est perfectior status quam religio; ergo non potest prohiberi a Prælati religionis; ergo, licet dissentiat, acceptari poterit, alioquin ejus dissensus haberet vim prohibitionis; ergo nec est necessarius consensus, alioquin per negationem consensus posset perfectiorem statum impedire; non est ergo hæc materia obedientiae. Et confirmatur, quia, ut supra dicebamus, in ipsa promissione obedientiae religiosae includitur conditio, ut non impediatur statum perfectiorem; ergo includitur conditio, ut non impediatur statum Episcopalem, nam hic etiam perfectior est; ergo ex vi illius voti non potest talis transitus impediri, nec pendet ex vo-

luntate Prælati, quia per conditionem prædictam exemptus est, sicut dicebamus de transitu ad perfectiorem religionem.

7. In contrarium autem est, quia nullus religiosus potest acceptare Episcopatum, neque ad illum assumi invito suo Prælati, dicente D. Gregorio: *Nullus monachus sine testimonio, et concessione Abbatis sui in Ecclesia aliquem locum teneat, vel ad aliquem promoveatur honorem.*, cap. *Quam sit*, 18, q. 2, et lib. 7 Registri, epist. 18; illa enim verba generalia sunt, et proinde Episcopatum etiam comprehendunt. Et idem habet Bonifacius VIII, in cap. *Si religiosus*, de Elect., in 6, ubi irritat consensum religiosi acceptantis electionem sui ad prælationem, sine licentia Prælati petita et obtenta; imo in pœnam talis delicti ipsam etiam electionem irritat. Et rationem reddit, quia religiosus non habet velle nec nolle, sed ex illius, quem vice Dei supra caput suum posuit, et cujus imperio se subiecit, voluntate dependet. Imo (quod notandum est) licentia hæc post factam electionem obtinenda est, nam si antea detur ad electionem si contingat fieri, nullius est firmitatis, ut statuitur in Clem. ultima, de electione. Et optima ratio redditur, quia licentia data ad futuram electionem ambitioni viam parit. Atque ita intelligunt hæc jura etiam de Episcopatu Panorm., in cap. *Si Ecclesia vestra*, 2, de Elect., n. 16, et auctores communiter, quos statim referemus. Quod autem hæc obligatio fundetur in voto obedientiae, patet ex ratione Bonifacii adducta, nam quod Religiosus non habeat velle nec nolle, ex voto obedientiae nascitur.

8. *Neque electio, neque acceptatio Pontificatus a religioso est irrita ex lege, aut voto obedientiae.* — Ex quo inferunt nonnulli canonistae hoc locum habere etiam in electione ad summum Pontificatum, quia votum obedientiae absolutum et generale est, et omnino aufert proprium velle aut nolle: ita sentit gloss., dict. cap. *Quam sit*, verb. *Ad ordinandum*, quam sequuntur Joannes Andreas et Panorm., in cap. ult., de Voto, n. 3, et cap. *Quod Dei*, de Stat. Monach., num. 12, et in cap. *Joannes*, de Regul., num. 7; Gregor. Lopez, leg. 25, tit. 7, part. 1, glos. 2, ad fin. Sed quoad hanc partem non videtur hæc sententia probanda; duobus enim modis potest intelligi. Primo, quod acceptatio hujusmodi a religioso facta ad summum Pontificatum sine consensu Abbatis irrita sit, et consequenter etiam electio, juxta dictum cap. *Si religiosus*; et hic sensus

est aperte falsus, nam ille textus aperte loquitur de prælationibus inferioribus, ut patet ex illis verbis: *Ad prælationem aliquam extra suum monasterium, vel suam ecclesiam.* Ubi constat sermonem esse de prælationibus limitatis, ut sic dicam; nam summus Pontificatus non dicitur esse prælatura extra monasterium aliquod, vel ecclesiam, sed supra omnem Ecclesiam, et religionem. Item hic habet locum regula juris, quod sub generali clausula non continetur casus valde specialis, qualis in præsentem est electio Papæ. Ergo ex vi illius juris non est irritus talis consensus, neque invenietur aliquod ecclesiasticum jus quo irritetur. Certumque præterea est, ex natura rei non esse irritum ex vi voti obedientiae, quia neque acceptatio alterius dignitatis inferioris esset irrita ex vi solius voti, nisi per jus illud fuisset irrita, sed ad summum posset per Prælatum irritari, ut infra videbimus, quod tamen in præsentem dici non potest, quia, facta et acceptata electione ad Pontificatum, a nemine potest irritari, nec persona illa manet alicui in terris subjecta, cum jam sit verus summus Pontifex.

9. *Religiosus factus Papa liber manet a iugo religionis, nec tenetur ad illam redire.* — *Non tenetur etiam renuntiare Pontificatu.* — *Restitutio non obligat cum gravi onere, et detrimento.* — Alius sensus illius opinionis esse potest, religiosum, sic electum in Pontificem, si absque licentia sui Prælati consentiat electioni de se factæ, teneri nihilominus ad religionem redire, ita ut licet a Prælati ejus cogi non possit, ipse ex se redire teneatur; et ita explicuit hanc sententiam glossa citata, sed nullam rationem reddit, et plane repugnantiam involvit. Nam, si ille acceptando verus Pontifex efficitur, eo ipso solvitur a iugo religionis, et ab omni humano superiore, non solum quoad vim coactivam, sed etiam quoad vim directivam propriam; tantum enim suas leges servare tenetur per quamdam consecutionem, fundatam magis in lege naturali quam in humana potestate, de quo alias. Quæro ergo quo præcepto teneatur talis religiosus Pontifex ad religionem redire? non enim tenetur ex vi voti obedientiae, quia jam est solutus ab omni debito obediendi; neque etiam ratione alicujus voti permanendi in tali religione, quia nullum fecit a voto obedientiae distinctum. Dices teneri ratione injustæ acceptionis, ut sic dicam, quia nimirum ini- que se subtraxit ab obedientia prioris Prælati; nam ratione traditionis, et voti tenebatur ab illa non discedere, etiam propter summum

Pontificatum, sine sui Prælati consensu. Sed hæc responsio et falsum supponit, et male infert; nam imprimis, licet daremus religiosum illum peccare sic acceptando Pontificatum, non propterea teneretur postea renuntiare Pontificatum, ut ad religionem rediret, quia vel illud peccatum esset contra justitiam, vel tantum contra religionem: quæ per se non obligat ad restitutionem, nec etiam ibi per accidens sequeretur obligatio, quia nullum nocumentum, sed potius magnum honorem fieret corpori religionis; neque illa potest dici tam proprie subtractio a religione, quam ascensus ad supremam prælationem supra ipsam religionem. Ut si aliquis religiosus, peccando contra obedientiam, ascenderet ad generalatum, si tamen ascensus esset validus et firmus, non teneretur dignitati renuntiare, aut aliis Prælati restituere subjectionem, a qua se per inobedientiam subtraxerat. Vel certe si in illo facto peccatum contra justitiam, et natura sua ad restitutionem obligans, admittamus, nihilominus non esset obliganda talis persona ad talem restitutionem cum tanto onere cadendi a tam alto et perfecto statu, et renuntiandi tali dignitati, ut ex generalibus regulis de restitutione constat.

10. *Nullum est peccatum acceptare Pontificatum invito Prælati.* — *Difficultas sola esse potest in Societate Jesu respectu professorum.* — Deinde probabilius censeo nullum esse peccatum, religiosum acceptare Pontificatum invito suo Prælati, quod nunc manifestum est; nam communi usu solum eligitur in Papam, qui jam est Cardinalis, et consequenter jam exemptus ab obedientia religionis. Idem vero dicendum censeo, etiamsi contingat religiosum aliquem immediate eligi in Papam, quia contra nullum jus positivum est, ut dixi, nec etiam est contra justitiam, ratione donationis sui factæ religioni per traditionem in professione inclusam; tum quia in illa traditione merito intelligi potest etiam inclusa conditio melioris et altioris status, præsertim pertinentis ad totius Ecclesiae bonum; tum etiam quia, ut dicebam, per illam dignitatem non subtrahitur persona religioni, sed altiori modo illi conjuncta manet. Nec denique peccat contra votum obedientiae, quia nullus religiosus promittens obedientiam intendit se obligare in casu tam particulari et extraordinario; nec secundum jus censetur includi in generali locutione. Maxime quia omnes promittunt obedientiam secundum re-

gulam; hic autem casus, nec secundum regulam, nec contra regulam dici potest, sed extra vel supra regulam, quia est omnino altioris ordinis. Unde etiam hic in generali promissione obediendi in omnibus, intelligi potest inclusa conditio, nisi impediatur transitum ad altiorem statum, de quo plura paulo inferius. Pro hac sententia citatur Anton. de Rosellis, tractatu de Potestate Imperatoris et Papæ, § *Ex his deciditur*, numer. 54, in tom. 14 Tractatum; sed nullum invenio tractatum hujus auctoris sub hoc titulo, et in illo tomo habetur tractatus de Indulgentiis. Et hanc opinionem tenet Andreas Barb., tractat. de Potestate Cardin., part. 1, quæst. 1, numer. 54 et 59, habetur tom. 13 Tractatum, part. 2. Neque contra illam obstat axioma illud, quod religiosus non habet velle aut nolle; quia illud secundum fictionem juris dicitur, non quia non possit verum consensum præstare, et validum, et firmum in his in quibus non est subjectus; unde illa fictio solum habet locum in ea materia, quæ voto obedientiæ subiecta est, et prout illi subijcitur; quapropter resolutio hæc apud me difficultatem non habet in cæteris religionibus, in quorum regulis, aut votis de his dignitatibus acceptandis vel non acceptandis, nulla fit mentio aut prohibitio. In nostra vero Societate nonnulla est difficultas, quia in 9 part. Constitut., cap. 3, § 13, prohibentur omnes admittere dignitatem extra Societatem sine facultate Generalis, et cap. 4, § 5, et cap. 5, § 6, idem prohibetur Generali sine consensu Societatis; quod valde speciale est, et utrumque approbatur a Paulo III. in sua ultima bulla. Difficultas ergo est an hæc prohibitio extendatur ad Summum Pontificatum, et quantum obliget, præsertim Professos, ratione specialis voti quod in ea materia emittitur; sed hanc rem disputabimus infra in proprio tractatu de Societate.

11. *An acceptatio Episcopatus sit prohibita ex voto obedientiæ.* — Ex hac vero solutione, circa Summum Pontificatum oritur dubium in aliis Episcopatibus, an illa prohibitio acceptandi Episcopatum, sine consensu Prælati, sit ex natura rei, et ex vi voti obedientiæ, vel tantum sit jure ecclesiastico addita. Videtur enim non esse ex rei natura, quia in professione, et voto obedientiæ includitur tacita conditio et exceptio, ut semper liceat transire ad meliorem statum; sed status Episcopi est melior quam status religiosi; ergo includitur in illa exceptione; ergo sicut, non obstante pro-

fessione et voto obedientiæ, potest quis transire ad perfectiorem religionem, sine consensu Prælati, ita etiam potest Episcopatum acceptare sine illius consensu. Et confirmatur, quia votum obedientiæ solum fit secundum regulam; status autem Episcopi est supra regulam; ergo non comprehenditur sub obedientiæ voto; ergo ex vi illius non prohibetur quis acceptare Episcopatum independentem a voluntate Prælati, quia illa non est materia obedientiæ religiosæ.

12. In contrarium autem est, quia si hoc non esset ex natura rei inclusum in obedientiæ voto, non posset Ecclesia id prohibere; quod est contra hypothesim. Sequela patet, quia acceptare vel non acceptare Episcopatum, ab objecto suo, et seclusa speciali necessitate aut impedimento, est res supererogationis et consilii, et similiter subordinare voluntatem suam alterius voluntati, in tali materia, etiam est opus supererogationis et consilii; ergo non est materia præcepti, si voti obligatio non præcedit. Deinde, quamvis Episcopatus sit status perfectorum, nihilominus non est aptus ad perfectionem acquirendam; sed religiosus absolute proficitur statum perfectionis acquirendæ; ergo in tali perfectione non includitur conditio aut exceptio episcopalis status, quia sunt diversorum ordinum. Et ideo non est similis ratio de transitu ad arctiorem religionem. Et confirmatur, nam ob hanc causam diximus in superioribus votum simplex religionis non impleri assumpto Episcopatu, quamvis votum de laxiori religione satis impleatur ingrediendo strictiorem; ergo similiter in præsentia. Imo videtur esse a fortiori argumentum, nam si promissio religionis non impletur in Episcopatu, multo minus implebitur seu servabitur traditio natura sua spectata; ergo qui per professionem se tradidit religioni, ex vi illius non potest transire ad Episcopatum sine ipsius religionis consensu.

13. *Opinio negans, prohiberi Episcopatum sine licentia Prælati, ita potest fundari in jure.* — Propter hæc autem utriusque partis argumenta posset quis novam dictorum jurium intelligentiam excogitare, negando esse prohibitum religioso acceptare Episcopatum sine consensu sui Prælati, quia nullum invenitur jus quod in specie de Episcopatu hoc prohibeat, ut jura referendo adnotavimus. Generales autem locutiones intelligi possunt de aliis prælationibus, seu dignitatibus ecclesiasticis infra Episcopatum constitutis, propter multiplicem differentiam inter eas. Nam Episcopatus est

status perfectionis, non vero reliquæ inferiores dignitates, ut supra visum est; et ideo in reliquis omnibus fieret descensus ab statu religioso ad inferiorem; in Episcopatu vero fit potius ascensus, juxta cap. *Nisi cum pridem*, de Renuntiatione; et ideo assumere quælibet alia ministeria inferiora extra religionem, sine consensu Prælati, est directe contra statum ipsum religionis, et consequenter contra obedientiæ votum. Unde quoad hanc partem jura illa nihil de novo prohibent, sed declarant et confirmant quod ex vi voti erat prohibitum, et ad summum addunt irritationem consensus et electionis. At vero ascensus ad Episcopatum ab statu religioso non videtur esse contra ipsum statum, sed potius esse perfectio ejus, et ideo ex se non videtur esse contra obedientiæ votum, etiamsi absque consensu Prælati fiat; quapropter mirum non est quod sub illa prohibitione juris non comprehendatur. Accedit præterea quod ad Episcopatum nullus assumitur, nisi consentiente vel confirmante Pontifice, qui potest religiosum facere Episcopatum invito Abbate; imo, eo ipso quod Pontifex consentit, vel offert Episcopatum, dare videtur religioso licentiam acceptandi illum; inferiores autem ecclesiastici honores ab Episcopis sæpe conferri possunt, et ideo in illis magis necessaria fuit prohibitio, et de hac specialiter videtur loqui Gregorius, in d. cap. *Quam sit*. Nam verba, quæ citabimus, non habentur in lib. Epistol., sed in Concilio Lateran., sub Gregorio, ubi prohibitio dirigitur ad Episcopum in hæc verba: *Nullus* (scilicet Episcopus) *monachum sine testimonio vel concessionem Abbatis sui in Ecclesia aliqua teneat, vel ad aliquem promoveat honorem*, ubi sine dubio sermo est de Ecclesia, vel honore Episcopali. Et eadem ratione cætera jura poterunt eodem modo exponi. Quod si jura hoc non prohibent, sane difficile est ex solo obedientiæ voto talem obligationem colligere, ut probant rationes priori loco adductæ; et favet textus in cap. unic., 19, q. 1, ibi: *Quem* (scilicet monachum) *canonica electio a jugo regulæ monasticae professionis absolvit*. Unde non est simile de promissione, et de professione jam facta; nam is, qui tantum promisit religionem, si fiat immediate Episcopus, omnino privatur statu religioso, et transit ad terminum absque via, et ita non implet promissionem; qui autem post promissionem fit Episcopus, non amittit suum statum, quia verus religiosus manet, sed perficit illum; et ideo etiamsi invito Prælati id faciat, nihil agere videtur contra suum

statum, et consequenter nec contra obedientiam promissam.

14. *Acceptatio Episcopatus sine consensu Prælati jure ecclesiastico religiosi prohibetur. — Dubitatio, an etiam ex voto obedientiæ sit prohibita. — Societas hoc specialiter proficitur.* — Nihilominus absolute dicendum censeo, prohibitum esse religiosi acceptare electionem de se factam ad Episcopatum, sine consensu sui Prælati. Hoc præcipue fundatur in novo jure Bonifacii, d. c. *Si religiosus*; nam antiquum decretum Concilii Lateranensis sub Gregorio parum profecto probat, ut expendimus; tamen, cum Bonifacius absolute loquatur de electione ad prælationem extra suam religionem et Ecclesiam, non potest a nobis limitari ad prælationes Episcopatu inferiores, præsertim cum ab interpretibus ibi, et doctoribus generaliter id intelligatur, et ad Episcopatum extendatur, ut patet ex Doctoribus supra citatis, et ex Sylvest., verb. *Religio*, 7, q. 6 et 9. Et idem sentit Angel., verb. *Electio*, n. 30. An vero hæc prohibitio sit de solo jure ecclesiastico, vel ex vi voti obedientiæ, et consequenter an sit tantum a tempore Bonifacii, vel semper conjuncta fuerit cum statu religioso, non satis constat, propter rationes utrinque adductas. Mihi autem videtur, spectata sola rei natura, potuisse utroque modo fieri votum obedientiæ religiosæ: et intentione scilicet se obligandi ad non relinquendum illum statum, etiam propter Episcopalem, sine consensu Prælati religionis, vel alterius habentis superiorem potestatem, quia hoc revera non est contra dignitatem Episcopalem; nam licet perfectior sit, requirit tamen multam perfectionem, et non parum habet periculi, propter magnam obligationem, cum majori libertate, potentia, honore et abundantia rerum temporalium conjunctam; et ideo ad propriam perfectionem multum expedire potest, illum non acceptare sine consensu Prælati. Et hoc satis confirmat institutum Societatis, in quo specialiter hoc cautum est, et a Summis Pontificibus probatum. Potuit etiam religiosa professio fieri cum intentione non relinquendi illum statum sine consensu superioris, nisi propter alium perfectiorem, sive religiosum, sive Episcopalem; nam hæc intentio, et hic modus traditionis et obligationis non est contra substantiam status religiosi, nam licet prior fortasse sit perfectior, hic posterior sine dubio est sufficiens ad substantialem obedientiam religiosam; quod satis probant omnia quæ adduximus. Quapropter seclusa declaratione aut